

Feitenrelaas Verzamelwet BZK d.d. 14-03-2024

Naar aanleiding van de schriftelijke inbreng van de SGP op het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX en de publiciteit daaromtrent heeft de minister van BZK de § 12* verzocht om de feiten hieromtrent op een rij te zetten.

Door middel van het feitenrelaas wordt inzichtelijk gemaakt hoe het is gelopen; met als doel om als organisatie hiervan te leren en zorg te dragen voor de kwaliteit van de advisering bij de politieke besluitvorming in de toekomst. De vragen die daarbij leidend zijn:

1. Hoe is het wetsvoorstel Verzamelwet tot stand gekomen - waarop zijn de voorstellen verzameld bijvoorbeeld, en op welke tafels is het voorstel geweest? Wat was de aanleiding voor de wijziging?
2. Welke onderbouwing is gegeven om te besluiten dat dit een technische wijziging betreft?
3. Hoe heeft de weging plaatsgevonden (en door wie)? Welke context was daarbij relevant?
4. Op welke wijze is de schriftelijke inbreng enerzijds en het contact met de journalist anderzijds op 1 maart jl. opgepakt?

Conform bovenstaande opdracht is voor het opstellen van het feitenrelaas het dossier van de Verzamelwet BZK in Digidoc geraadpleegd, het dossier van het afstemmingsoverleg BRP RvIG DO CZW en hebben gesprekken plaatsgevonden met betrokken medewerkers die relevante mails hebben toegestuurd. De mailbox van de betrokken § 12* is niet betrokken omdat deze persoon inmiddels niet meer bij BZK werkzaam is en de overige betrokkenen de mailwisselingen met deze persoon hebben kunnen overleggen. De verwachting is dat die mails geen ander licht werpen op onderstaande feiten. Bijgevoegde inventarislijst bevat een overzicht van relevante documenten die zijn betrokken en personen die zijn gesproken voor het opstellen van het feitenrelaas. Onderstaand feitenrelaas zal worden aangeleverd bij de § 12*

§ 12*

1. Totstandkoming Verzamelwet BZK

1-9-2022: Uitvraag mogelijke onderwerpen voor Verzamelwet BZK

Op 1 september 2022 doet § 12* § 12* CZW via de mail uitvraag bij de wetgevingsafdelingen van CZW om mogelijke onderwerpen aan te dragen voor de Verzamelwet BZK:

"Na vijf jaar wordt het weer tijd om een BZK-brede verzamelwet op te stellen en in procedure te brengen. Aan mij is gevraagd om dit op te pakken en te coördineren. Ik zou daarom graag eerst een overzicht willen hebben van mogelijke wijzigingen o.b.v. jullie input.

Deze verzamelwet zal beperkt blijven tot zuiver technische aanpassingen en het herstellen van (redactionele) fouten in onze BZK-wetgeving zoals o.a.: foutieve verwijzingen, inconsistenties, niet genderneutrale benamingen en fouten die zijn ontstaan als gevolg van onjuist geformuleerde wijzigingsopdrachten. Wijzigingen waarover we (veel) parlementair debat verwachten en/of die een inhoudelijke beleidswijziging bevatten, worden in principe niet meegenomen.

Mijn vraag aan jullie is dus om mogelijke onderwerpen en de daarbij behorende wetten (je hoeft nog geen uitgewerkte artikelen en toelichting al klaar te hebben) aan te leveren voor het einde van [...] (dinsdag 28 september a.s.). Op basis van jullie input zal gekeken worden welke wijzigingen zich voor de verzamelwet lenen en zal ik jullie een voorlopige planning sturen."

2-9-2022: Mailwisseling wetgevingsjuristen BZK

Een wetgevingsjurist van BZK reageert op de uitvraag van de **§ 12a**

Verzamelwet:

"Niet genderneutrale benamingen vind ik wel een interessante, ik zal daarvoor nog eens kijken naar mijn andere wetten. Is het de bedoeling om dat voor zo veel mogelijk BZK wetten in een keer te doen, of alleen als er in die wet ook iets andere gerepareerd wordt?"

De **§ 12a** reageert daarop:

"Wat betreft je vraag over wijzigingen van niet genderneutrale benamingen zou het een beetje afhangen van de omvang van de wijziging. Het lijkt mij niet handig om bijvoorbeeld een hele wet volledig genderneutraal te maken, maar ik sprak [...] laatst die een dergelijke wijziging in de BRP-wetgeving (ik weet het niet zeker maar volgens mij de Wet BRP) zou willen doorvoeren omdat die wet laatst al genderneutraal is gemaakt, maar waarvan één artikel over het hoofd is gezien. Met een dergelijke kleine aanpassing wordt het gelijk getrokken en is de gehele wet genderneutraal gemaakt."

24-10-2022: Startnotitie Verzamelwet BZK, opsteller CZW/§ 12a

In de korte samenvatting van de startnotitie van het wetsvoorstel staat dat het wetsvoorstel strekt tot het herstel van een aantal gebreken van ondergeschikte aard in diverse wetten op het terrein van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

"Het gaat voornamelijk om gebreken die slechts technisch van aard zijn, zoals verschrijvingen, onjuiste verwijzingen, terminologische onvolkomenheden en gebreken die zijn ontstaan als gevolg van onjuist geformuleerde wijzigingsopdrachten. Voorts worden enkele omissies hersteld van zaken die de wetgever reeds in een eerder stadium beoogde te bewerkstelligen. Het wetsvoorstel heeft als doel de technische kwaliteit van de wetgeving te verbeteren."

Bij de betrokkenen wordt in deze startnotitie vermeld dat de wijzigingen voornamelijk van technische aard zijn en dus geen gevolgen zullen hebben voor de praktijk.

"Een enkele wijzigingen zijn 'beleidsarm' en dit is afgestemd met betrokken partijen. Gelet op de aard van de wijzigingen heeft het voorstel bovendien geen gevolgen voor de regeldruk."

Voorziene planning toentertijd

Volgens de indicatieve planning zou op 1 december 2022 de inbreng van diverse CZW collega's, afstemming met afdeling/clustercoördinatoren - of de inbreng passend is voor de Verzamelwet - moeten zijn opgehaald. Uit de indicatieve planning volgt verder dat consultatie medeoverheden, adviesaanvraag adviesorganen en/of internetconsultatie van 9 december 2022 tot 6 januari 2023 zou moeten plaatsvinden. De CZW-wetgevingstoets en de wetgevingstoets van JenV zou op 9 december zijn afgerond. De behandelingen in het ambtelijk voorportaal en de onderraad zouden in de eerst mogelijke vergadering in januari 2023 plaatsvinden, zodat behandeling in de ministerraad van 15 februari 2023 kon volgen. Voor inwerkingtreding op 1 januari 2024 zag de indicatieve planning er verder als volgt uit:

Adviesaanvraag Afdeling advisering Raad van State	1 maart 2023
Opstellen nader rapport	15 april 2023
Indiening bij Tweede Kamer	1 mei 2023
Behandeling Tweede Kamer	Juli 2023 (tot zomerreces)
Behandeling Eerste Kamer	Eind september 2023

Ondertekening		14 oktober 2023
Bekendmaking in het Staatsblad		1 november 2023

In een document "aanbevelingen en aandachtspunten bij het wetgevingsproces rondom de Verzamelwet" van 28 oktober 2023 heeft ^{512*} CZW onder het kopje "Interne voorbereiding" de volgende aandachtspunten benoemd:

- *Zorg dat een leidinggevende (clustercoördinator of MT-lid) aangehaakt is bij dit dossier als eerste aanspreekpunt.*
- *Geef collega's voldoende tijd om wijzigingen aan te leveren (ik heb iedereen anderhalve maand de tijd gegeven).*
 - *Zorg dat je in je mail ook aangeeft dat wijzigingen afgestemd moeten zijn met beleid en het clusterhoofd/afdelingshoofd akkoord moet zijn.*
 - *Houd rekening met Ar. 6.4 (toelaatbaarheid verzamelwetten, zie ook hieronder)*
- *Als alle wijzigingen verzameld zijn, maak een samenwerkingsruimte aan waarbij steeds de nieuwe versie (met opmerkingen) van de Verzamelwet in gedeeld kan worden en iedereen in één document kan samenwerken. Werkt makkelijker dan via Digidoc steeds het document te delen.*
- *Maak een overzicht voor jezelf van iedereen die wijzigingen heeft aangeleverd, welk onderwerp het betreft en of er discussiepunten zijn omtrent het 'technisch' karakter.*
- *Overleg met je afdelingshoofd welke bewindspersoon het wetsvoorstel ondertekent. Voor deze Verzamelwet is het alleen MinBZK en niet MinVRO en StasBZK omdat het wetgeving betreft afkomstig van hetzelfde ministerie.*

De Aanwijzingen voor de regelgeving¹ zijn door CZW gebruikt in de voorbereiding van het voorstel. Deze geven in aanwijzing 6.4 aan wat toelaatbaar is om op te nemen in verzamelwetten:

Aanwijzing 6.4. Toelaatbaarheid verzamelwetten

Tot een wijzigingswet waarin meerdere inhoudelijke onderwerpen worden geregeld wordt in principe slechts overgegaan indien:

- a. de verschillende onderdelen samenhang hebben;*
- b. de verschillende onderdelen niet van een omvang en complexiteit zijn die een afzonderlijk wetsvoorstel rechtvaardigen; en*
- c. het op voorhand niet de verwachting is dat één van de onderdelen dermate politiek omstreden is dat een goede parlementaire behandeling van andere onderdelen in het geding komt.*

Toelichting

Deze aanwijzing heeft betrekking op zogenoemde verzamelwetten: wetten die, anders dan wetten die één bepaald onderwerp regelen, wijzigingen met betrekking tot meerdere onderwerpen bevatten. Verzamelwetten bestaan in verschillende vormen. Het kunnen bijvoorbeeld wetten zijn waarmee bepaalde rechtsontwikkelingen worden geconsolideerd, wetten waarmee EU-regelgeving wordt geïmplementeerd of aanpassings- of invoeringswetten in verband met de totstandkoming van een nieuwe wet (zie ook aanwijzing 6.3). Daarvan te onderscheiden zijn de zogenoemde technische verzamelwetten (ook wel herstel-, veeg- of reparatiewetten genoemd). Deze wetten worden gebruikt om technische aanpassingen te doen of om omissies in wetgeving te herstellen die naar verwachting zonder inhoudelijke discussie door het parlement aanvaard zullen worden. Op deze vorm van verzamelwetten is deze aanwijzing niet van toepassing.

Zie met betrekking tot de implementatie van EU-regelgeving ook aanwijzing 9.4.

¹ Betreft een circulaire van de Minister-President en bevat het kader dat wetgevingsjuristen van de centrale overheid in acht horen te nemen bij het opstellen van regelgeving. AZ is eigenaar, in de praktijk trekt J&V vaak de wijzigingen i.v.m. beleidskwaliteit. De Aanwijzingen bestaan sinds 1993 en zijn sindsdien 11 keer gewijzigd.

Onderdeel a. Het eerste criterium ziet op de samenhang tussen de verschillende onderdelen van een verzamelwet. Bij het opnemen van verschillende onderdelen in een wetsvoorstel is van belang dat hiermee geen afbreuk wordt gedaan aan de constitutionele positie van de Eerste Kamer. De Eerste Kamer kan op basis van artikel 85 van de Grondwet wetsvoorstellen slechts in hun geheel aannemen of verwerpen. Het is niet wenselijk dat de Eerste Kamer een inhoudelijke verzamelwet krijgt voorgelegd waarbij de onderlinge samenhang ontbreekt. Van samenhang is sprake bij:

- inhoudelijke samenhang;
- budgettaire samenhang, zoals bij wetgeving waarbij de opbrengst van bepaalde maatregelen wordt gebruikt als dekking voor andere maatregelen;
- thematische samenhang waarbij de samenhang zijn grond vindt in de aard van de onderwerpen; of
- uitvoeringstechnische samenhang, zoals bij wetgeving waarbij voor de doelgroep of de betrokken uitvoeringsinstantie gelijktijdige invoering gewenst is.

Onderdeel b. Uitgangspunt bij een verzamelwet is dat deze bestaat uit verschillende onderdelen die als zodanig niet dermate groot en inhoudelijk complex zijn dat dit een separaat wetsvoorstel rechtvaardigt. Tegen een wat groter onderdeel dat politiek en technisch gezien eenvoudig te behandelen is, bestaat geen bezwaar. Teneinde te voorkomen dat het parlement geconfronteerd wordt met grote afzonderlijke onderdelen van een verzamelwet die een inhoudelijke behandeling vergen, is het wenselijk dergelijke onderdelen in een zelfstandig wetsvoorstel op te nemen.

Onderdeel c. Bij het opstellen van een verzamelwetsvoorstel is het raadzaam dat een inschatting plaatsvindt van de politieke gevoeligheid van de verschillende onderdelen. Het is niet raadzaam om een onderdeel in een verzamelwet op te nemen waarvan bij voorbaat helder is dat dit politiek gezien omstreden is. Het opnemen van een politiek gevoelig onderdeel kan ertoe leiden dat de behandeling van dat onderdeel veel tijd vergt. Hierdoor kan het verzamelwetsvoorstel vertraging oplopen waardoor de andere onderdelen van het wetsvoorstel later dan nodig in werking kunnen treden. Het in het gedrang komen van die andere onderdelen kan weer leiden tot druk op het parlement om toch met het wetsvoorstel in te stemmen, ook al is het parlement van oordeel dat het politiek gevoelige punt nog parlementaire behandeling vergt.

Zie ook de bij brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 20 juli 2011 aan de Eerste Kamer aangeboden notitie over verzamelwetgeving (Kamerstukken I 2010/11, 32500 VI, M).

Voor het onderdeel uit de Verzamelwet BZK dat ziet op de wijziging van de BRP is Aanwijzing 3.8 relevant:

Aanwijzing 3.8. Seksneutrale persoonsaanduidingen

- 1 Indien mogelijk worden persoonsaanduidingen gebruikt die seksneutraal zijn.
- 2 Combinaties van aanduidingen van mannen en vrouwen worden niet gebruikt.

Toelichting

Eerste lid. Gebruik bijvoorbeeld 'verloskundige' in plaats van 'vroedvrouw' en 'degene die' in plaats van 'hij die'. Zie ook aanwijzing 3.3, eerste lid.

Tweede lid. Formuleringen als 'werknemer/werkneemster', 'werknemer(-neemster)' of 'hij/zij die' worden niet gebruikt.

Deze aanwijzing staat sinds 1993 in de Aanwijzingen. Tot de tiende wijziging in 2018 werd daarin gesproken over 'persoonsaanduidingen die zowel mannen als vrouwen omvatten' (Ar 59). Bij de

tiende wijziging is dit veranderd in 'sekseneutrale persoonsaanduidingen' zonder dat daarmee een inhoudelijke wijziging werd beoogd.

Bij navraag merkt JenV op dat deze aanwijzing spreekt van seksneutraliteit en niet van genderneutraliteit. Of het nodig is dat een verschil wordt gemaakt tussen beide begrippen wordt nader bezien door JenV.

2. Opname wijziging Wet BRP in Verzamelwet BZK

9-9-2022: Voorstel opname van de Wet BRP in de Verzamelwet BZK

Op 9 september 2022 oppert de wetgevingsjurist ^{§12*} bij ^{§12*} ^{§12*} DGDOO om de wetstechnische onvolkomenheden die in de loop van de tijd in de Wet BRP en de Wet bap BES waren tegengekomen (inclusief het genderneutraal maken artikel 2.3 Wet BRP) mee te laten lopen in het spoor van de Verzamelwet BZK:

"E.e.a. heb ik immers al geheel uitgewerkt en omdat het binnen de scope van de Verzamelwet BZK valt, kan het zo mee. Bovendien voorkomt het dat in de Ontwikkelwet allerlei klein bier landt. Hoe zie jij dit?"

12-9-2022: Reactie beleid op voorstel opname van de Wet BRP in de Verzamelwet BZK

Op 12 september 2022 reageert ^{§12*} DGDOO dat dit een goed idee lijkt. Hierop dient de wetgevingsjurist ^{§12*} het voorstel in bij de ^{§12*} ^{§12*} Verzamelwet BZK.

18-10-2022: Nieuwste versie van wijzigingen in de Wet BRP

Op 18 oktober 2022 levert de wetgevingsjurist ^{§12*} de nieuwste versie van wijzigingen in de Wet BRP en de evenknie op de BES aan bij de ^{§12*} Verzamelwet BZK. Hierin is verwerkt de zin in de toelichting bij de wijziging van artikel 2.3 Wet BRP die ze die dag hadden besproken.

18-10-2022: Update input en planning BZK Verzamelwet

Op 18 oktober 2022 mailt ^{§12*} de Verzamelwet BZK naar alle afdelingen van CZW met de volgende boodschap:

"Na aanleiding van mijn oproep heb ik meerdere wijzigingen mogen ontvangen voor de BZK Verzamelwet. In de bijlage vinden jullie een overzicht van de wijzigingen en of ook een wettekst en toelichting is aangeleverd. Ik heb in het groen de 'twijfelgevallen' gemarkeerd die wellicht een meer inhoudelijke beleidswijziging bevatten. Ik zal dit nader met de desbetreffende dossierhouders bespreken. Ook heb ik nog niet van iedereen een afgestemde wettekst en toelichting ontvangen.

*Ik zou daarom graag van iedereen willen vragen om **vóór 4 november** het volgende door te geven:*

- *Wijzigingen die nog niet in het overzicht staan, maar die zich lenen om in de Verzamelwet meegenomen te worden;*
- *Wetteksten en artikelsgewijze toelichtingen die met beleid (en andere departementen) zijn afgestemd;*
- *Wie de dossierhouder vanuit CZW is voor de desbetreffende wijziging."*

De wijziging van artikel 2.3 Wet BRP is niet aangemerkt als twijfelgeval.

21-10-2022: Nieuwste versie van wijzigingen in de Wet BRP

Op 21 oktober 2022 levert de wetgevingsjurist ^{§12*} de nieuwste versie van wijzigingen in de Wet BRP en de evenknie op de BES aan bij ^{§12*} de Verzamelwet BZK.

In deze versie staat dat de **Wet basisregistraties personen** als volgt wordt gewijzigd:

"In artikel 2.3 wordt "de moeder uit wie het kind is geboren" vervangen door "de ouder uit wie het kind is geboren" en "die moeder" door "die ouder"."

De artikelsgewijze toelichting luidt:

"Door middel van de onderhavige wijziging wordt de in artikel 2.3 van de Wet BRP gebezigde terminologie genderneutraal gemaakt. Niet beoogd is de reikwijdte van artikel 2.3 aan te passen."

En de interne toelichting:

"Artikel 2.3 van de Wet BRP is het enige artikel in die wet dat nog spreekt van 'moeder uit wie het kind is geboren' en daarmee niet genderneutraal is."

24-10-2022: Overzicht wijzigingen Verzamelwet BZK

De ^{§12*} Verzamelwet BZK maakt een overzicht van wijzigingen die zijn aangedragen door collega's van CZW. De wijziging van artikel 2.3 van de Wet BRP staat ook op dit overzicht benoemd:

Art. 2.3 i.v.m. genderneutrale benaming Niet de moeder, maar de ouder uit wie het kind is geboren.

Hierin is verder per wijziging bijgehouden of de tekst en toelichting is ingeleverd en of het voorstel is afgestemd d.d. 25 november 2022. Bij de wijziging van de Wet BRP staat bij beide onderdelen een vinkje.

27-10-2022: Bespreking in afstemmingsoverleg BRP (CZW - RvIG - DO ^{§12b})

De Verzamelwet BZK staat als agendapunt 4 op de actiepuntenlijst/voorraadagenda van het afstemmingsoverleg BRP opgenomen. Bij de stand van zaken wordt genoemd dat een concept is gedeeld ter bespreking.

Hierna staat opgenomen:

"Gerpunt: meenemen in Verzamelwet BRP (en dan dus niet in Ontwikkelwet BRP). Vraag aan CZW. Zijn wij de enige? Want kan discussie opleveren en Verzamelwet BRP moet eigenlijk hamerstuk zijn."

De ^{§12*} ^{§12*} vraagt na.

27-10-2022: Mailwisseling wetgevingsjurist ^{§12*} en ^{§12*} Verzamelwet BZK

De wetgevingsjurist ^{§12*} mailt de ^{§12*} Verzamelwet met de vraag of het genderneutraal maken van een bepaling (artikel 2.3 Wet BRP) valt binnen de reikwijdte van de Verzamelwet:

*"Nog even iets anders: we hebben ook een wijziging aangedragen die voorziet in het genderneutraal maken van een bepaling (art. 2.3 Wet BRP), ook indachtig het expliciet noemen in je initiële mail van niet-genderneutrale bepalingen als vallende binnen de reikwijdte van de verzamelwet. **Zag ik nu goed in je overzicht van opgegeven wijzigingen dat we de enigen zijn die een dergelijke wijziging hebben aangereikt en zo ja, hoe beoordeel je dat in het licht van het vervolg van het traject?"***

8-11-2022: Mailwisseling wetgevingsjurist ^{§12*} en ^{§12*} Verzamelwet BZK

De ^{§12*} Verzamelwet reageert op de vraag van de wetgevingsjurist ^{§12*} ^{§12*}:

*"Wat betreft je vraag over de wijziging van art. 2.3 Wet BRP, klopt het dat dit de enige wijziging is die ziet op het genderneutraal maken van een wetbepaling. **Ik ben van plan***

deze mee te nemen in het wetstraject, aangezien deze wijziging de wetgevingskwaliteit verbetert (conform Ar. 3.8, eerste lid "Indien mogelijk worden persoonsaanduidingen gebruikt die sekseneutraal zijn") en verder technisch neutraal is. Ik hoor graag of je hier anders over denkt!"

10-11-2022: Bespreking in afstemmingsoverleg BRP (CZW – RvIG – DO ^{§ 12a})

De Verzamelwet BZK staat als agendapunt 4 op de actiepuntenlijst/voorraadagenda van het afstemmingsoverleg BRP opgenomen. Bij de stand van zaken staat hetzelfde als bij de bespreking op 27 oktober 2022 met daar nu aan toegevoegd:

"10-11 Het genderpunt blijft in verzamelwet BZK. Nu geen actie;"

11-11-2022: Nota inbreng verzamelwet BZK 2024

De ^{§ 12a} Verzamelwet BZK schrijft een nota voor het MT CZW over de inbreng die is aangeleverd en vraagt het MT te beoordelen of wijzigingen in de Verzamelwet BZK 2024 meegenomen kunnen/mogen worden. Er wordt niet specifiek gewezen op de wijziging van artikel 2.3 van de Wet BRP.

Bij de nota is als bijlage de startnotitie voor het wetsvoorstel gevoegd en een tabel met alle opgenomen wijzigingen, waaronder die over de term 'moeder' in artikel 2.3 van de Wet BRP.

14-11-2022: Bespreking Verzamelwet BZK in MT CZW

De ^{§ 12a} verzamelwet licht ^{§ 12a} nota toe en wisselt met het MT van gedachte over welke punten zich wel lenen voor de verzamelwet en welke niet. Het uitgangspunt is hierbij Aanwijzing 6.4. De wetgevingsjurist zet de aangeleverde wijzigingen bij de coördinatoren uit met de vraag of de wijzigingen voldoen aan Aanwijzing 6.4.

16-11-2022: Verzoek om afstemming n.a.v. MT CZW

De ^{§ 12a} verzamelwet vraagt bij de coördinatoren na of - voor zover dat nog niet is gedaan - zij de wijzigingen kunnen afstemmen met de collega's van het cluster over de aangeleverde wijzigingen. De termijn voor reactie loopt af op 25 november 2023.

16-11-2022: Interne wetgevingstoets CZW²

^{§ 12a} CZW geeft als opmerking bij de wijziging van artikel 2.3 van de Wet BRP aan dat 'moeder' ook in artikel 2.18 van de Wet BRP moet worden gewijzigd. De betrokken wetgevingsjurist ^{§ 12a} reageert hierop dat dit een terechte opmerking is.

Hier houdt beantwoording van vraag 2 op, en vervolgt de beantwoording op vraag 1:

9-12-2022: Consultatie Verzamelwet BZK 20XX

De minister van BZK (Hanke Bruins Slot) wordt door CZW voorgesteld in te stemmen met het ter (internet)consultatie voorleggen van de Verzamelwet BZK 20XX. **De stukken zijn daarbij ook toen voorgelegd aan ^{§ 12a} minVRO en stassBZK ter instemming, gelet op de kleine wijzigingen en het de portefeuilles van eenzelfde ministerie raakt, kon worden volstaan met ondertekening van alleen minBZK.** Dit is ook zo opgenomen in de oplegnota. In de toelichting van de oplegnota staat opgenomen:

"De wijzigingen zijn kort in bijlage 4 vermeld. De voorgestelde wijzigingen betreffen het herstel van gebreken van ondergeschikte aard, zoals verschrijvingen, onjuiste verwijzingen, terminologische onvolkomenheden en gebreken die zijn ontstaan als gevolg van onjuist geformuleerde wijzigingsopdrachten. Voorts worden enkele omissies hersteld van zaken,

² Een wetgevingstoets van JenV heeft niet plaatsgevonden, omdat het wetsvoorstel volgens het nieuwe toetsingskader van JenV niet is geselecteerd.

waarvan evident is dat de wetgever die reeds in een eerder stadium beoogde te bewerkstelligen (zogenaamd 'klein beleid')."

In de bijlage zit een overzicht met de voorgestelde wijzigingen.

Bij de Wet BRP staat:

Artikel Verzamелwet	Wetswijziging	Onderwerp
XIV	Wet basisregistraties personen	Taalkundige correcties, neutrale benaming en mogelijkheid tot afwijkende begripsbepaling

In het wetsvoorstel zit zowel de wijziging van artikel 2.3 als artikel 2.18 Wet BRP met daarbij de volgende artikelsgewijze toelichting:

*"Artikel XIV, onderdelen B en C (art. 2.3 en 2.18 Wet basisregistratie personen)
De onderhavige wijzigingen passen de in de artikelen 2.3 en 2.18 van de Wet BRP gebezigde terminologie aan, aan die van het Besluit van 28 november 2022 tot wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994 in verband met de aanduiding van het ouderschap van de persoon uit wie het kind is geboren in de akten van de burgerlijke stand (Stb. 2022, 484) en de latere vermeldingen daarbij, waar een sekseneutrale terminologie wordt gehanteerd."*

In de internetconsultatie worden geen vragen gesteld over de betreffende BRP-wijziging.

31-3-2023: Aanbieding aan ambtelijk voorportaal

De minister van BZK (Hanke Bruins Slot) wordt door CZW voorgesteld in te stemmen met het agenderen van het wetsvoorstel voor het ambtelijk voorportaal (CBJ) van 10 april 2023 en in te stemmen met het publiceren van het verslag van de internetconsultatie na behandeling in de ministerraad. Deze nota is 31/3 met §12* gedeeld ter akkoord. 4/4 is MinBZK akkoord.

18-4-2023: Bespreking in ambtelijk voorportaal

Op 18 april 2023 heeft het ambtelijk voorportaal (CBJ) ermee ingestemd het voorstel Verzamelwet BZK 20XX te agenderen voor de ministerraad. Bij de behandeling van het voorstel in het ambtelijk voorportaal (CBJ) zijn geen opmerkingen gemaakt en wordt geconcludeerd dat het voorstel rechtstreeks kan worden aangeboden aan de ministerraad. Op diezelfde dag wordt door CZW aan de minister van BZK (Hanke Bruins Slot) voorgesteld het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX te agenderen voor de ministerraad van 19 mei 2023. 11/5 is §12* akkoord. 15/5 is MBZK akkoord.

15-5-2023: Verzending naar ministerraad

Op 15 mei 2023 wordt het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX naar de ministerraad verstuurd en wordt voorgesteld het voorstel om advies bij de Afdeling advisering van de Raad van State aanhangig te doen maken. In het aanbiedingsformulier wordt het voorstel als volgt toegelicht:

"In de aanzienlijke hoeveelheid wetgeving die jaarlijks tot stand komt op het terrein van het ministerie van BZK kunnen abusievelijk onvolkomenheden voorkomen. Daarom wordt eens in de zoveel tijd een reparatie- of verzamelwet tot stand gebracht. De voorgestelde wijzigingen betreffen het herstel van gebreken van ondergeschikte aard, zoals verschrijvingen, onjuiste verwijzingen, terminologische onvolkomenheden en gebreken die zijn ontstaan als gevolg van onjuist geformuleerde wijzigingsopdrachten. Voorts worden enkele omissies hersteld van zaken, waarvan evident is dat de wetgever die reeds in een eerder stadium beoogde te bewerkstelligen (zogenaamd 'klein beleid'). Zo wordt

voorkomen dat het parlement zich voortdurend moet buigen over kleine wetsvoorstellen van (overwegend) technische aard."

Er wordt geen discussie in de MR verwacht.

26-5-2023: Bespreking in ministerraad

Het agendapunt wordt zonder discussie aanvaard. De MR stemt in met het aanhangig maken van het wetsvoorstel bij de RvS.

8-6-2023: Aanbieding aan RvS

Op 8 juni 2023 wordt aan de minister van BZK (Hanke Bruins Slot) geadviseerd in te stemmen met het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX aan de Koning om het aanhangig te maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State. 12/6 is §12* akkoord. 13/6 is MBZK akkoord.

23-8-2023: Advies RvS

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een opmerking bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend. De opmerking ziet op wijzigingen die zijn voorgesteld van de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers. De RvS heeft geen opmerkingen bij de wijzigingen van de Wet BRP.

3-11-2023: Aanbieding aan ministerraad

Op 3 november 2023 wordt aan de minister van BZK geadviseerd om het wetsvoorstel vanwege de demissionaire status van het kabinet, voorafgaand aan indiening bij de Tweede Kamer, aan de ministerraad te versturen. Onder het kopje 'politieke context' staat in de oplegnota vermeld:

"Het betreft een wetsvoorstel met enkel technische wijzigingen, het ligt niet in de lijn der verwachting dat dit tot veel discussie in de Kamer zal leiden."

8/11 is §12* akkoord. 10/11 is MBZK akkoord.

24-11-2023: Bespreking in ministerraad

Het agendapunt wordt zonder discussie aanvaard. De MR stemt in met het versturen van het voorstel aan de TK.

28-11-2023: Voorstel voor indiening Verzamelwet BZK 20XX bij Tweede Kamer

Op 24 november 2023 heeft de ministerraad ingestemd met aanbieding van het nader rapport, het gewijzigde wetsvoorstel en de gewijzigde memorie van toelichting aan Z.M. de Koning ter doorgeleiding aan de Tweede Kamer. De MBZK wordt door CZW voorgesteld het voorstel aan de Kamer te sturen. 7/12 is §12* akkoord. 8/12 is MBZK akkoord. Het voorstel is op 12 december 2023 naar de Tweede Kamer verzonden.

14-2-2024: Vragen SGP over wijziging BRP

De leden van de SGP-fractie vragen bij gelegenheid van de schriftelijke behandeling van het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX over de vervanging van de term 'moeder' door 'ouder' in de wet Basisregistratie Personen in het wetsvoorstel Verzamelwet BZK (36481, nr. 5). Zij constateren dat dit geen technische wijziging betreft en daarom niet goed thuishoort in het wetsvoorstel. Bovendien constateren deze leden dat de voorgestelde wijziging niet goed aansluit bij de opvatting die de regering nog recent heeft uitgedragen.

Onder 4 in dit feitenrelaas staat opgenomen wat er met deze schriftelijke inbreng is gebeurd binnen BZK.

4-3 2024: Artikel AD

4-3-2024: Kamerbrief aanduiding ouder in BRP

De minister en staatssecretaris melden dat zij eraan hechten dat een Verzamelwet als deze enkel technische en beleidsneutrale wijzigingen bevat en dat de genoemde aanpassing in de Wet BRP dan ook niet in de Verzamelwet opgenomen had mogen worden. Het kabinet zal een nota van wijziging bij het wetsvoorstel indienen om dit te repareren. Hiermee blijft het woord 'moeder' dus in de Wet BRP staan.

3. Weging opname BRP in Verzamelwet BZK (m.n. relevante context)

Op 6 september 2022 mailt ^{§ 1.2*} BZK naar de beleidsmedewerker ^{§ 1.2*} ^{§ 1.2*}

De wetgevingsjurist ^{§ 1.2*} agendeert voor het aankomende afstemmingsoverleg met ^{§ 1.2*} een stukje tekst over de interdepartementale uitvraag (IOWJZ) omtrent het gebruik van het gender "X" en de gevolgen daarvan voor sectorwetgeving. In de bijlage van die mail zit een document waarin dit wordt toegelicht:

- ^{§ 1.2*} ^{§ 1.2*} JenV werkt in dit kader aan een algemene bepaling ("catch all") voor Boek 1 BW op grond waarvan bij of krachtens wet gestelde regels, die betrekking hebben op personen van het mannelijk of het vrouwelijk geslacht, van overeenkomstige toepassing zijn op personen met de geslachtsaanduiding X, indien dit in het concrete geval redelijk en passend is (zie hieronder voor de conceptbepaling). In de eigen sectorwetgeving (i.c. BRP) kan hiervan worden afgeweken indien dit noodzakelijk is.
- Via het IOWJZ is aan alle departementen gevraagd:
 - 1) de eigen wetgeving te toetsen aan de algemene bepaling van JenV; en
 - 2) aan te geven of afwijken van de algemene conceptbepaling in sectorwetgeving noodzakelijk is.
- De wet- en regelgeving van de BRP bevat twee relevante bepalingen waarin gender een bepalende rol speelt. Het gaat om bepalingen waarin het begrip "moeder" wordt gebruikt.
 - Artikel 2.3 Wet BRP:

*Op grond van de geboorteakte, opgemaakt door een ambtenaar van de burgerlijke stand in Nederland, waarop als geboorteplaats een plaats in Nederland is vermeld, geschiedt de inschrijving van het kind dat niet reeds is ingeschreven en waarvan de **moeder** uit wie het kind is geboren op de geboortedatum van het kind als ingezetene is ingeschreven. De inschrijving geschiedt door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar die **moeder** als ingezetene is ingeschreven.*

Toepassing van de algemene conceptbepaling van JenV maakt dat kinderen, geboren uit personen met de geslachtsaanduiding X die zijn ingeschreven in de BRP, moeten worden ingeschreven in de gemeente waar deze persoon als ingezetene staat ingeschreven. Dit lijkt geen problemen op te leveren, waarbij wel wordt aangenomen dat de algemene bepaling van JenV ook van toepassing is op artikel 43 van het Besluit burgerlijke stand 1994 dan wel dat die bepaling wordt gewijzigd zodat op de geboorteakte in de toekomst zal worden aangegeven uit welke *persoon / ouder* (in plaats van moeder) het kind geboren is in het geval van X op de geboorteakte van de ouder. Indien dat inderdaad wordt geïmplementeerd, kan vervolgens bij de inschrijving in de BRP eenvoudig worden nagegaan of het kind moet worden ingeschreven, en zo ja, in welke gemeente dat moet gebeuren.

- Artikel 2.18 Wet BRP:

³ N.B. Op dit moment was de uitvraag voor de Verzamelwet BZK al gedaan.

⁴ § 1.2*

Bij de inschrijving op grond van artikel 2.3 worden de gegevens omtrent het adres ontleend aan de persoonslijst van de moeder uit wie het kind is geboren. Als datum van inschrijving wordt de geboortedatum opgenomen.

Toepassing van de algemene conceptbepaling van JenV maakt dat de gegevens omtrent het adres van een kind dat wordt ingeschreven moet worden ontleend aan de persoonslijst van de persoon (eventueel met geslachtsaanduiding X) uit wie het kind is geboren. Dit lijkt geen problemen op te leveren voor de praktijk, indien de geboorteakte bepaalt welke persoon het kind is geboren (zie vorige bullet). Dan kan eenvoudig de juiste persoonslijst worden geraadpleegd.

- Gelet op het bovenstaande lijkt aanpassing van de wet- en regelgeving omtrent de BRP momenteel dan ook niet nodig en voldoet de algemene bepaling in het BW.
- Wel wordt aangeraden bij de Ontwikkelwet BRP te bezien of de term "moeder" moet worden vervangen naar persoon / ouder uit wie het kind geboren is zodat direct uit de Wet BRP duidelijk wordt dat het niet altijd om een vrouw hoeft te gaan. Dit te meer gelet op de wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994 die momenteel bij de RvS ligt voor advies⁵ waarin een persoon die juridisch man is geworden, en daarna een kind baart, als "ouder uit wie het kind geboren is" wordt aangemerkt op de geboorteakte van het kind.
- *N.B. het Besluit BRP en de Regeling BRP kennen beide geen bepalingen waarin een specifiek gender wordt gebruikt (geen oma, moeder, dochter, opa, vader, zoon, jongen, meisje, vader, moeder, man, vrouw). Ook worden er geen "vrouwelijke beroepen" als vroedvrouw, werknemster, etc gehanteerd. De algemene conceptbepaling van JenV heeft dan ook geen gevolgen voor het Besluit BRP en de Regeling BRP. Hetzelfde geldt voor de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES omdat Boek 1 van het BW, waarin de algemene bepaling van JenV moet landen, op de BES niet van toepassing is.*
- *N.B. op een groot aantal plaatsen in wet- en regelgeving BRP wordt de "hij-vorm" gehanteerd wanneer wordt verwezen naar een neutraal aangeduid persoon eerder in de bepaling. Hier geldt dat niet specifiek wordt verwezen naar een geslacht, maar dat de mannelijke vorm is gekozen uit uniformiteit en omdat dit gangbaar is / gangbaar was in het normale spraakgebruik (AR 3.3). De algemene conceptbepaling van JenV is op deze constructie niet van toepassing.*
 - *Bij de Ontwikkelwet BRP kan gekeken worden naar het herschrijven van deze bepalingen. Daarbij bestaat wel het risico dat wordt ingeleverd op leesbaarheid. Mogelijk kan bij de wijziging van "moeder" naar "persoon" in de MvT behorende bij die wijziging (ten overvloede) worden aangegeven dat telkens waar "hij" wordt gehanteerd ook vrouwen en non-binaire personen worden bedoeld. Dan hoeft niet elke bepaling op de schop."*

Uit de Kamerbrief van 4 maart jl. volgt dat met de voorgestelde wijziging van de Wet BRP werd aangesloten bij de bestaande wijze waarop in de BRP-registratie ouders worden aangeduid als 'ouder 1' en 'ouder 2'.

De Raad van State heeft naar aanleiding van persvragen aangegeven 'geen opmerkingen te hebben geplaatst', omdat de gewraakte wijziging 'in lijn was' met een eerdere aanpassing van het Besluit burgerlijke stand. Dat is het Besluit van de Minister voor Rechtsbescherming van 28 november 2022 tot wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994 in verband met de aanduiding van het ouderschap van de persoon uit wie het kind is geboren in de akten van de burgerlijke stand en de latere vermeldingen daarbij: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-484.html>.

Volgens de Nota van toelichting wordt met dit besluit "voorzien in de mogelijkheid voor een persoon die juridisch man is ten tijde dat hij een kind baart om ervoor te kiezen om in de

⁵ Dit is dezelfde wijziging van het Besluit burgerlijke stand die hieronder op p. 11 aan de orde komt en dus op 28 november 2022 is vastgesteld.

geboorteakte van het kind te worden aangeduid als «ouder uit wie het kind is geboren».

De aanleiding is als volgt toegelicht:

"Het doet zich voor dat personen van wie het geslacht in de geboorteakte is gewijzigd in «mannelijk» na deze wijziging een kind baren. Naar het afstammingsrecht worden zij behandeld als «moeder» (artikel 1: 198 lid 1, onder a Burgerlijk Wetboek). Deze persoon werd in navolging daarvan tot deze wijziging ook op de geboorteakte aangeduid als «moeder».

Volgens Transgender Netwerk Nederland (TNN), de Nederlandse organisatie voor seksdiversiteit (NNID) en COC Nederland doet een seksneutrale aanduiding in dit geval beter recht aan de verbondenheid tussen ouder en kind. Een seksneutrale aanduiding is volgens deze organisaties een betere en meer respectvolle weergave van de feitelijke situatie van het kind. Ik wil tegemoet komen aan de behoefte van deze ouders. De wijzigingen in dit besluit voorzien hierin. Hiermee doe ik een toezegging gestand die mijn ambtsvoorganger heeft gedaan in de Tweede Kamer naar aanleiding van vragen van de leden van de fracties van B111, de PvdA, Volt, D66, de SP en GroenLinks (Kamerstukken II, 2021/22, 35 825, nr. 7, p. 28). De wijziging voorziet in de mogelijkheid voor een persoon die juridisch man is ten tijde dat hij een kind baart om ervoor te kiezen om in de geboorteakte van het kind te worden aangeduid als «ouder uit wie het kind is geboren». Het betreft een wijziging die uitsluitend ziet op deze specifieke situatie. De aanpassing laat de overige bepalingen van het Besluit burgerlijke stand 1994 (hierna: BBS 1994) onverlet.

Een eventuele verdere verruiming van de mogelijkheid tot seksneutrale registratie zal worden gezien in het kader van de besluitvorming over een mogelijke invoering van de vermelding van een «X» in de geboorteakte (zie ook Kamerstukken II, 2021/22, 35 825, nr. 13)."

Over de verhouding met de Wet BRP meldt de toelichting het volgende:

"De burgerlijke stand fungeert als bron voor de BRP. Dat betekent dat gegevens uit akten van de burgerlijke stand worden overgenomen in de BRP en vervolgens verstrekt aan (overheids)instanties die de gegevens voor de uitoefening van hun taak behoeven. De onderhavige wijziging heeft geen gevolgen voor de verstrekking van gegevens aan de BRP, waarin wordt uitgegaan van een seksneutrale aanduiding van ouders. Ook voor de BRP geldt dat geen aanpassing van de ICT systemen van de gemeenten noodzakelijk is. Kinderen met de aanduiding «ouder uit wie het kind is geboren» in de geboorteakte, kunnen op grond van artikel 2.3 en 2.18 van de Wet BRP worden ingeschreven in de BRP. Voor de toepassing van deze artikelen wordt de ouder in kwestie gelijkgesteld met de moeder."

Bovengenoemd besluit is opgesteld in navolging van een toezegging aan de TK op 19 november 2021 (Kamerstukken II 2021/22, 35 825, nr. 7, p. 28), ging in internetconsultatie (van 22-03-2022 tot 3-5-2022), is in de ministerraad geaccordeerd (9 september 2022), voor advies naar de Raad van State gestuurd (23 september 2022) en na advies van de Raad van State (27 oktober 2022) op 2 december 2022 bekendgemaakt. Op 22 november 2022 is van de laatste stand van zaken van dit besluit melding gemaakt aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2022-2023, 30 420, nr. 373). Het besluit is op 1 maart 2023 in werking getreden. Dit besluit is niet voorgehangen in de Tweede Kamer, nu daar geen verplichting toe geldt op basis van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

De toezegging die de rechtsvoorganger van de minister voor Rechtsbescherming had gedaan was in het kader van de wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van de geboorte (35 825, nr. 7). De toenmalige minister voor Rechtsbescherming (S. Dekker) heeft op 19 november 2021 in de nota naar aanleiding van het verslag opgenomen dat de minister het niet

proportioneel achtte de regeling van het afstemmingsrecht verdergaand aan te passen, maar deze wijziging wel mogelijk achtte:

"Anders dan de wetgever eerder acht ik het wel wenselijk en mogelijk om te regelen dat de transgender man uit wie het kind is geboren in de geboorteakte van het kind wordt aangeduid als «ouder uit wie het kind is geboren». Dit vergt geen wijziging van het afstemmingsrecht, maar een aanpassing van het Besluit burgerlijke stand 1994. Deze aanpassing zeg ik u graag toe. Het streven is om het besluit daartoe begin 2022 in consultatie te geven."

De wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van de geboorte versoepelt de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de geboorteakte. Hiermee wordt het voor personen waarvan de genderidentiteit niet aansluit bij het bij de geboorte vastgestelde geslacht makkelijker om de vermelding van het geslacht in de geboorteakte te wijzigen. Met deze wijzigingen wil het kabinet een bijdrage leveren aan de emancipatie van transgender personen. Het voorstel is in behandeling bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer heeft dit voorstel op 12 september 2023 controversieel verklaard (TK 36.408, 16)⁶.

4. Op welke wijze is de schriftelijke inbreng enerzijds en het contact met de journalist anderzijds op 1 maart jl. opgepakt?

14-2-2024: Verslag uitgebracht bij Wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX

De vragen van de SGP zitten in het verslag van de Tweede Kamer dat is uitgebracht bij het wetsvoorstel Verzamelwet BZK 20XX (36481, nr. 5). Dit verslag is 14 februari 2024 vastgesteld.

15-2-2024: Verzoek om verslag in behandeling te nemen

Op 15 februari 2024 om 11:09 wordt het verslag door BA/Parlementaire zaken in Digidoc uitgezet bij CZW om in behandeling te nemen en ter informatie aan BA/Team Min BZK verzonden. Om 11:53 uur wordt de map door CZW overgedragen aan ^{S12*} de Verzamelwet.

16-2-2024: Mail ^{S12*} CZW ^{S12*} aan beleidsmedewerkers ^{S12*}

De wetgevingsjurist ^{S12*} constateert dat de voorgestelde wijzigingen van artikelen 2.3 en 2.18 van de Wet BRP niet geheel volgens de wijziging van het Besluit burgerlijke stand⁷ zijn geformuleerd, de SGP-fractie wijst daar ook op.⁸ Zij oppert drie opties als reactie op het verslag:

1. De wijzigingen per de nota van wijziging (NvW) aanpassen, en de formulering gebruiken die in de wijziging van het Besluit burgerlijke stand 1994 is opgenomen;
2. De wijzigingen helemaal uit de Verzamelwet BZK 20XX halen bij NvW;
3. Niets doen: de vragen wegschrijven.

De wetgevingsjurist ^{S12*} stelt voor om eerst optie 1 uit te lopen en als blijkt dat ze daar niet uitkomen, om via nota van wijziging de wijzigingen uit de Verzamelwet BZK 20XX te halen. De wetgevingsjurist ^{S12*} geeft verder aan dat aan haar is gevraagd uiterlijk 26 februari antwoord op de vragen van de SGP-fractie aan te leveren.

⁶ Lijst van controversiële onderwerpen zoals vastgesteld door de Kamer op 12 september 2023. Onder 'Justitie en Veiligheid' is het wetsvoorstel "35825 Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het veranderen van de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte" opgenomen.

⁷ Het gaat hier om de wijziging die op p. 11 van dit feitenrelaas is beschreven.

⁸ N.B. Vermoedelijk doelt men hier op het feit dat de wijziging van het Besluit burgerlijke stand de keuze bevat om op de geboorteakte als ouder uit wie het kind is geboren te worden vermeld, terwijl de Verzamelwet BZK die keuze niet biedt en 'moeder' geheel vervangt door 'ouder uit wie het kind is geboren'.

19-2-2024: Reactie beleidsmedewerkers ^{§12*} aan ^{§12*} CZW

Beleid geeft aan een voorkeur te hebben voor optie 2. Ook optie 1 bergt namelijk het risico in zich dat er om plenaire behandeling wordt verzocht.

22-2-2024: Bespreking in afstemmingsoverleg BRP (CZW – RvIG – DO ^{§12*})

Als agendapunt 2 staat de "Verzamelwet BZK – "ouder" ipv "moeder" op de agenda. Bij stand van zaken/planning staat benoemd:

"14/ 2 SGP heeft vragen gesteld over het onderdeel van de Verzamelwet BZK dat ziet op de BRP

22/2 Wij hebben voorkeur voor optie 2 (geheel schrappen). Ook optie 1 bergt het risico in zich dat er om plenaire behandeling wordt verzocht, gelet op de "bredere" opmerkingen van de SGP over o.a. artikel 43 van het BBS."

De nota naar aanleiding van het verslag waarin de vragen van de SGP-fractie worden beantwoord, wordt door CZW in overeenstemming met DGDOO en JenV voor 20 maart afgerond. Over het verslag is een aantal keer contact geweest met JenV, omdat een aantal vragen van de SGP-fractie brieven betreffen van de minister voor Rechtsbescherming, een wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk wetboek, het Besluit burgerlijke stand en het wetsvoorstel draagmoederschap.

Tijdlijn woordvoerder ^{§12*} 1 maart 2024

12:41 – Journalist ^{§12*} belt de woordvoerder

Journalist heeft vragen over het BRP die zijn ingestoken door 'een politieke partij'. De woordvoerder vraagt door; de partij blijkt de SGP te zijn. De woordvoerder tempert de verwachtingen van de journalist die dezelfde middag antwoord wil (de journalist zou om 16:00 uur antwoord willen hebben) door te zeggen dat echt wordt geprobeerd de antwoorden te achterhalen, maar dat niks kan worden beloofd. Het is vrijdagmiddag de woordvoerder weet uit eerdere ervaring dat het dan lastig is ambtenaren te bereiken. De woordvoerder vraagt de journalist ^{§12*} de vragen te mailen.

12:44 – De woordvoerder brengt staatssecretaris op de hoogte

Tijdens dit gesprek krijgt de woordvoerder het halbericht van de RVD en snelt de woordvoerder naar de MR om de staatssecretaris te halen. Onderweg terug van de MR brengt de woordvoerder de staatssecretaris op de hoogte van de vragen die gesteld zijn door ^{§12*} en de andere vragen die zijn gesteld vanuit de media over andere onderwerpen. De woordvoerder benadrukt dat de SGP achter deze ^{§12*} vragen zit. De staatssecretaris vindt dat het ons moet lukken om die middag antwoord te krijgen op de vragen.

13:01 – Journalist ^{§12*} stuurt de volgende mail aan de woordvoerder:

"Hierbij mijn vraag: in de verzamelwet met de prachtige titel 'Herstel van Wettechnische gebreken en leemten alsmede aanbrenging van andere wijzigingen van ondergeschikte aard in diverse wetsbepalingen hoofdzakelijk op het terrein van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties', die volstaat met technische wijzigingen, staat ook een meer fundamentele wijziging. In de Wet basisregistratie personen wordt het woord 'moeder' vervangen door 'ouder uit wie kind is geboren'. Met andere woorden: op de geboorteakte staat niet meer 'moeder'. Deze wijziging wekt verbazing bij een partij in de Tweede Kamer. Eerder, in 2022, besloot het kabinet al te regelen dat er voor transgender personen in het besluit burgerlijke stand een uitzondering kan worden gemaakt: zij worden dan in plaats van moeder 'ouder uit wie het kind is geboren' genoemd (een situatie die kan voorkomen als een transman nog wel de biologische geslachtskenmerken heeft van een vrouw, maar juridisch al als man staat geregistreerd). Daarbij heeft het kabinet nadrukkelijk aangegeven dat wijzigingen in wetgeving niet nodig waren en dat een

algemene aanpassing 'niet wenselijk' is, ook omdat het 'voorstelbaar en invoelbaar is' dat ouders 'waarde hechten' aan de wettelijke aanduiding 'moeder' en 'vader'.

- Waarom wordt het nu wel in de wet aangepast?
- Is het, gezien de eerdere uitspraken van het kabinet, de bedoeling van het kabinet om het woord 'moeder' in de Wet basisregistratie personen te schrappen?
- Hoort zo'n fundamentele wijziging thuis in een verzamelwet met enkel technische wijzigingen.

Ik hoor het graag! Mijn deadline is zondag, 3 maart, om 15:00 uur, maar ik zie het antwoord graag vandaag tegemoet."

13:08 - De woordvoerder mailt ^{S.12*}
 De woordvoerder mailt een beleidsmedewerker ^{S.12*} ^{S.12*} ^{S.12*}
 ^{S.12*} ^{S.12*} met de mail van de journalist en de vraag of deze medewerker ^{S.12*} hiermee kan helpen.

13:09 - De woordvoerder belt ^{S.12*} DGDOO
Om te wijzen op de mail die is gestuurd, zodat hopelijk op tijd antwoord kan worden gegeven. De woordvoerder krijgt geen gehoor.

13:10 - De woordvoerder appt ^{S.12*} ^{S.12*} staatssecretaris
Dit doet de woordvoerder overigens niet vaak, maar dit lijken politieke vragen:
"Ha [...], sgp heeft ^{S.12*} getipt over een wetswijziging in brp
Over 'moeder' naar 'ouder die een kind gebaard heeft'
Dus daar heb ik vragen over, misschien ook goed voor jou om te weten"
Hierop komt geen reactie.

14:30 - De woordvoerder belt een ^{S.12*} van het team van ^{S.12*} DGDOO
Want de woordvoerder krijgt nog steeds geen gehoor en wil graag op tijd antwoord geven op de mail van de journalist ^{S.12*} Geen gehoor.

14:31 - De woordvoerder belt ^{S.12*} DGDOO
De woordvoerder krijgt geen gehoor. ^{S.12*} ^{S.12*} stuurt een bericht met de vraag of later terug kan worden gebeld.

14:33 - De woordvoerder antwoordt ^{S.12*} DGDOO:
"Gaat over een vraag van een journalist (ingestoken door sgp) over 'ouder uit wie kind geboren is ipv 'moeder' in Brp. Heb er een beetje haast mee dus vroeg me af wie ik daarvoor kan bellen vandaag!"

14:36 - ^{S.12*} antwoordt dat ^{S.12*} ^{S.12*} DGDOO er zou moeten zijn maar meldt dat het ^{S.12*} op vrijdag inderdaad vrij is.

14:37 - De woordvoerder antwoordt te blijven proberen.

14:54 - De woordvoerder belt ^{S.12*} DGDOO
De woordvoerder probeert, na een andere persvraag die tussendoor komt, ^{S.12*} DGDOO weer te bellen, geen gehoor.

15:14 – De woordvoerder mailt ^{§12}§12* DGDOO

Met daaronder de mail van de journalist:

"Ik ben bang dat het me nog niet gelukt is om iemand te pakken te krijgen, maar weet jij misschien het antwoord op deze vragen? Alvast bedankt!"

15:22 – De woordvoerder krijgt een mail terug van ^{§12}§12* DGDOO

"Nee helaas."

15:24 – De woordvoerder probeert een medewerker van de RVIG te bellen

Met sommige persvragen rond dit onderwerp heeft deze medewerker eerder geholpen en nooit geschoten is altijd mis. Geen gehoor.

15:27 – De woordvoerder belt die medewerker van de RVIG nog eens

Geen gehoor.

15:28 – De woordvoerder ontvangt in CC een mail van ^{§12}§12* DGDOO

^{§12}§12* DGDOO heeft ^{§12}§12* DGDOO gemaaild met de persvragen en de vraag of ^{§12}§12* DGDOO kan reageren naar de woordvoerder.

15:33 – ^{§12}§12* DGDOO stuurt een bericht naar de woordvoerder

^{§12}§12* DGDOO meldt dat de vraag uitstaat bij de ^{§12}§12* DGDOO.

15:33 – De woordvoerder bedankt ^{§12}§12*§12* hiervoor.

16:24 – De journalist ^{§12}§12* belt nog eens naar de woordvoerder.

De journalist vraagt hoe het ermee staat. De woordvoerder tempert nogmaals de verwachtingen van de journalist. Het is vrijdagmiddag, de woordvoerder is er mee bezig.

16:25 – De woordvoerder krijgt een mail van ^{§12}§12* DGDOO

Met in de CC ^{§12}§12* DGDOO, ^{§12}§12* DGDOO en de wetgevingsjurist ^{§12}§12* ^{§12}§12*

"Ik heb afgestemd met CZW (dossierhouder Verzamelwet). We kunnen de vragen helaas nu nog niet inhoudelijk beantwoorden omdat de besluitvorming nav Kamervragen over dit onderwerp nog niet is afgerond.

^{§12}§12*
^{§12}§12*

16:26 – De woordvoerder belt ^{§12}§12* DGDOO

Met de vraag of er echt niks is dat de woordvoerder kan zeggen (nee) en of de woordvoerder het document mag waarin de gestelde Kamervragen staan.

16:31 – ^{§12}§12* DGDOO stuurt een mail naar de woordvoerder

Met link van de website van de Tweede Kamer met hierop verschillende documenten, bijlages en documenten. Deze staan er al sinds 14 februari ziet de woordvoerder. De documenten hebben de titel: Herstel van Wetstechnische gebreken en leemten alsmede aanbrenging van andere

wijzigingen van ondergeschikte aard in diverse wetsbepalingen hoofdzakelijk op het terrein van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Verzamelwet BZK 20XX) (TK 36481). De woordvoerder ziet de Kamervragen niet staan.

16:36 – De woordvoerder belt ^{§ 12*} DGDOO nog een keer omdat de woordvoerder tussen de documenten de Kamervragen niet kan vinden. De beleidsmedewerker loopt ze met de woordvoerder door. De woordvoerder checkt of het echt Kamervragen zijn. Dit wordt beaamd.

17:23 – De woordvoerder appt de staatssecretaris:

"Ha Alexandra, over de vragen van het ^{§ 12} (moeder/persoon die kind heeft gebaard) zijn kamervragen gesteld, dus die hoeven we nog niet te beantwoorden, voorstellen voor de beantwoording van ^{§ 12*} en de ^{§ 12*} zitten in je mail!"

17:40 – Staatssecretaris appt:

"Zie mijn antwoorden"

In de mail van de woordvoerder zitten op de andere persvragen mails met commentaar van de staatssecretaris.

17:41 – De woordvoerder appt de staatssecretaris:

"Ik zag ze, bedankt!! En een fijn weekend alvast"

17:44 – De woordvoerder belt de Journalist ^{§ 12*} ^{§ 12*}

De woordvoerder vertelt de Journalist dat niet op de antwoorden aan de Tweede Kamer vooruit kan worden gelopen. De Journalist zegt de Kamervragen niet te zien, de woordvoerder biedt aan de link te mailen. Niet nodig. De Journalist geeft aan maandag te publiceren en vraagt of mag worden geschreven dat de woordvoerder geen antwoord kan geven omdat er Kamervragen zijn gesteld. De woordvoerder vertelt haar dat ook vervelend te vinden, maar dat het zo werkt. Het parlement moet eerst beantwoord worden, en dat als de Journalist dat zo wil opschrijven, de woordvoerder de Journalist niet kan tegenhouden.

De woordvoerder geeft aan dat op geen enkel punt in de uitwisseling, alle mails, berichtjes, gesprekken en telefoontjes met ambtenaren/Journalist/staatssecretaris, naar voren is gekomen dat dit eventueel ook onder de portefeuille van Hugo de Jonge zou kunnen vallen. De woordvoerder heeft ook geen enkele aanleiding gezien om hiernaar te vragen. De woordvoerder kreeg, zoals vaker, vragen over het BRP. Dat onderwerp valt onder de staatssecretaris, de woordvoerder heeft daarom ook geen aanleiding gezien om de vragen/antwoorden af te stemmen met team minister.